



**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА  
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ**

**СТРАТЕГИЈА**  
**ЗА РАЗВОЈ НА ЈАВНАТА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА**  
**ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Изготвено во соработка со Проектот на Европската агенција за  
реконструкција - "Техничка помош на Министерството за финансии  
за развој на внатрешната ревизија во јавниот сектор"

**Скопје, 16 февруари 2006 година**

1. ВОВЕД.....	3
2. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА КОНЦЕПТОТ НА ЈАВНАТА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА (PIFC).....	5
2.1 СИСТЕМ ЗА ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА.....	5
- Претходна (ex ante) финансиска контрола.....	6
- Последователна (ex post) финансиска контрола.....	6
2.2 ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА.....	7
2.3 ЦЕНТРАЛНИ ЕДИНИЦИ ЗА ХАРМОНИЗАЦИЈА (CHUs).....	7
3. СЕГАШНАТА СОСТОЈБА И ПРАВЦИ ЗА ПОНАТАМОШЕН РАЗВОЈ НА PIFC СИСТЕМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА .....	9
3.1 ИНСТИТУЦИОНАЛНА И ЗАКОНСКА РАМКА.....	9
3.2 ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА.....	10
3.3 ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА.....	12
3.4 МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА НА ФОНДОВИТЕ НА ЕУ.....	13
4. МЕРКИ ЗА РАЗВОЈ НА PIFC СИСТЕМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.....	14
4.1 ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОН ЗА ЈАВНА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА.....	14
4.2 ОРГАНИЗАЦИОНИ ПРОМЕНИ ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ФИНАНСИИ.....	14
4.3 РАЗВОЈ НА МОДЕРНИ СИСТЕМИ ЗА ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА.....	15
4.3.1 Развој на концепт за менаџерска одговорност.....	15
4.3.2 Поделба на должностите и овластувањата.....	16
4.3.3 Обуки .....	16
4.3.4 Развој на ефективни системи за внатрешна контрола .....	17
4.4 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА .....	17
4.5 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА КОРИСТЕЊЕТО НА ФОНДОВИТЕ НА ЕУ.....	19
4.6 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА СМЕТКОВОДСТВОТО.....	19
4.7 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА НАДВОРЕШНАТА РЕВИЗИЈА.....	19

## 5. ВРЕМЕНСКА РАМКА ЗА РАЗВОЈОТ НА PIFC СИСТЕМОТ ВО РЕПУБЛИКАМАКЕДОНИЈА.....2

### 1

#### 1. ВОВЕД

Оценка и препорака на Европската унија е дека:

"Република Македонија има функционална демократија, со стабилни институции, во која се гарантира владеењето на правото. Свкупниот напредок во реформите преставува добар начин за исполнување на политичките и други критериуми за идното членство на Република Македонија во ЕУ.

Република Македонија презеде значајни чекори кон воспоставување на пазарна економија. Иако, таа нема да може да се справи со притисокот на конкуренцијата и пазарните сили во рамките на Унијата на среден рок, таа започна со економски реформи, кои доколку енергично продолжат да се спроведуваат, ќе и овозможат да ја постигне целта во иднина.

Напорите во спроведувањето на реформите треба да се забрзаат, за да може Република Македонија да се усогласи со барањата на *acquis* на среден рок во областите на слободното движење на стоки, правото на интелектуална сопственост, политиката на конкуренција и ФИНАНСИСКАТА КОНТРОЛА."

Усогласувањата со барањата на *acquis* по однос на финансиската контрола ја подразбира потребата од глобален пристап кон развој на модерни системи за внатрешна контрола во јавниот сектор, кој што води кон доследна комбинација на раководната одговорност и функционално независната внатрешна ревизија. Заради тоа Република Македонија потребно е да донесе и имплементира кохерентно законодавство и истото да се спроведува во целата област на внатрешната контрола, покривајќи ги сите важни аспекти на раководната одговорност, независната внатрешна ревизија, централната хармонизација на внатрешната ревизија и финансискиот менаџмент и контрола, како и спречување на измама.

Исто така, Република Македонија треба уште повеќе да ја зголеми оперативната и финансиската независност на Државниот завод за ревизија и да обезбеди соодветно следење на наодите од неговите извештаи.

Во областа на управувањето и контролата на фондовите на Европската унија, Република Македонија потребно е да развие ефикасни системи за управување, мониторинг, контрола и ревизија, со цел да се создадат услови за децентрализирано управување и имплементација на програмите од новиот предпристапен инструмент IPA. Покрај тоа, таа треба да обезбеди административен капацитет на земјата кои ќе овозможат ефикасна заштита на финансиските интереси на Европската комисија.

За успешна реализација на горенаведените цели Министерството за финансии во Програмата за работа на Владата на Република Македонија за 2006 година го предложи изготвувањето на Стратегијата за развој на јавната внатрешна финансиска контрола (PIFC - Publik Internal Financial control) во Република Македонија.

Министерството за финансии го изготви овој документ во соработка со Проектот "Техничка помош на Министерството за финансии за развој на внатрешната ревизија во јавниот сектор", финансиран од Европската унија (ЕУ) и раководен од Европската агенција за реконструкција (ЕАР).

PIFC системот ќе се развива континуирано, а Владата на Република Македонија ќе го надградува овој документ на предлози изготвени или координирани од Министерството за финансии.

Воспоставувањето и целосниот развој на сеопфатен и ефективен систем на Јава Внатрешна Финансиска Контрола (PIFC) претставува дел од Реформата на јавната администрација во Република Македонија.

Целта на овој документ е да ги обезбеди основните елементи на концептот на јавната внатрешна финансиска контрола (PIFC), анализа на сегашната состојба на PIFC системот во Република Македонија, идните чекори кои ќе бидат преземени за развој на PIFC системот, како и временската рамка за нивна реализација.

Овој документ е подготвен во согласност со препораките дадени од Европската комисија во врска со Поглавјето 32: Финансиска контрола во Мислењето на Комисијата за барањето на Република Македонија за членство во Европската унија, Одлуката за принципите, приоритетите и условите содржани во Европското партнерство со Република Македонија и Аналитичкиот извештај за Мислењето за барањето на Република Македонија за членство во Европската унија.

Владата на Република Македонија и Министерството за финансии ја ценат широката поддршка од Европската комисија во областа на PIFC и е уверено дека оваа соработка ќе продолжи.

## 2. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА КОНЦЕПТОТ НА ЈАВНАТА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА (ПИФЦ)

Терминот "Јавна внатрешна финансиска контрола (PIFC)", (како што се користи од страна на Европската комисија во рамките на преговорите за Поглавјето 32), претставува целосно консолидиран систем за управување, мониторинг, контрола и ревизија на националните јавни средства и средствата на ЕУ воспоставен од Владата. Тој се состои од следните основни елементи:

- a. Систем за финансиски менаџмент и контрола (FMC),
- b. Функционално независна внатрешна ревизија (IA), и
- c. Централна хармонизација на методологиите за FMC и IA.

### 2.1 Систем за финансиски менаџмент и контрола

Воспоставувањето, имплементацијата и развојот на системот на цврст финансиски менаџмент и контрола (FMC) во институцијата, вклучувајќи го и воспоставувањето на правилата за ефикасно, ефективно и економично користење на расположивите средства, е одговорност на раководителот. За воспоставување и функционирање на системот за FMC раководителот делегира овластување и задачи но општата одговорност не може да ја делегира.

Раководителот на институцијата<sup>1</sup> е должен, преку воспоставување на соодветна организациона поставеност, да изврши поделба на должностите и да ги даде неопходните овластувања на раководните лица во институцијата. Тој е должен да обезбеди ефикасен систем за информирање и комуникација со цел да се постигне ефективна внатрешна контрола и остварување на целите на институцијата.

Системот на внатрешни контроли помага да се намалат ризиците кои и се закануваат на институцијата и обезбедува разумна сигурност дека таа ќе ги постигне своите цели на легален, транспарентен, економичен, ефикасен и ефективен начин. Раководителот на институцијата треба да обезбеди дека внатрешните контроли се спроведуваат врз основа на соодветна анализа на ризикот, земајќи ја во предвид специфичноста на соодветната институција.

Спроведувањето на внатрешните контроли е одговорност на секој вработен во институцијата согласно утврдените работни процеси и операции, како и описот на секое работно место.

За да бидат ефикасни, внатрешните контроли треба да ги задоволат трите основни критериуми:

- соодветност - вистинска контрола на вистинско место и согласно проценетиот ризик
- континуитет - функционирање согласно планираното
- ефективност (cost-effective) - трошоците за извршената контрола да не се поголеми од користа од контролата.

Примарната цел на FMC е да обезбеди:

- Успешно исполнување на целите и задачите на институциите;

---

<sup>1</sup> Под раководител на институцијата се подразбира и функционерот кој раководи со органот на државната управа.

- Сигурност, вистинитост, навременост и интегритет на информациите, а особено на финансиските информации;
- Почитување на правилата, плановите, процедурите, законите и регулативите;
- Заштита на имотот;
- Економично, ефикасно и ефективно користење на ресурсите.

FMC системот се состои од:

- а) среднорочно и краткорочно планирање и програмирање, буџетирање и извршувањето на буџетот, планирање на финансиските текови и ликвидноста (cash flow);
- б) функции на претходна (ex ante) и последователна (ex post) финансиска контрола;
- в) функција на сметководството и финансиското известување;
- г) процедури за подготовка, обработка и чување на финансиската и останатата документација;
- д) други процедури (графички прикази на работните процеси (flow chart), описи на работни места, работни упатства и прирачници и др.) и соодветна работна документација.

### **Претходна (ex ante) финансиска контрола**

Ex - ante финансиската контрола преставува проверка на усогласеноста на активностите со законите, подзаконските и интерните акти, одлуки и договори, пред нивното извршување. Таа претставува збир од превентивни контролни активности неопходни за донесување финансиски одлуки кои се однесуваат на прибирање и користење на јавни средства, преземање на обврски, спроведување на постапки за јавни набавки, склучување на договори и со нив поврзани исплати и враќање на неправилно платените средства.

### **Последователна (ex post) финансиска контрола**

Последователната (ex post) финансиска контрола проверува дали средствата биле користени законски, целисходно, ефикасно и навремено.

Последователната контрола се спроведува по извршенување на активностите, а е насочена кон откривање на потенцијалните грешки, отстапувања или нерегуларности и води кон преиспитување на процесот или можни санкции.

Некои специфични последователни контроли, (како на пример: проверки на лице место) може да ја спроведуваат внатрешни контролори назначени од раководителот на субјектот од јавниот сектор, со избор од персоналот со соодветни квалификации, образование и искуство.

Цврстиот FMC систем треба да обезбеди поделба на функциите:

**Функцијата за одобрување** на преземање на обврските и плаќањата треба да се темели на превентивни, детективни и корективни контроли, создадени и воспоставени на начин да обезбедат цврст финансиски менаџмент. Контролите на целисходноста на барањата, оправданоста на расходите и реалната испорака на добра и услуги треба да се извршат во целост, пред да се одобрат преземања на обврски и плаќања.

**Финансиската функцијата** треба да обезбеди законско извршување на одобрените налози во согласност со финансиско-сметководствените и другите соодветни прописи. Финансиските контроли треба да обезбедат проверка дали сите трансакции се соодветно одобрени и во согласност со обврските, договорите и финансиските прописи. Финансиската функција треба да се темели на превентивни, детективни и корективни контроли. Тие проверуваат, пред крајната исплата, дали сите претходни контроли се извршени, сите одобрувања се добиени и дали постојат сите потребни потписи. Таа дава уверување дека секоја активност е законита и правилна и дека предметот ги содржи сите предвидени документи и докази за претходни контроли.

**Сметководствената функција** треба да обезбеди доверливост на сите сметководствени и други податоци поврзани со финансиското известување. Оваа функција треба да обезбеди евиденција на сите обврски и други сметководствени трансакции, како и точност и доверливост на финансиските извештаи. Покрај тоа сметководствената функција треба да обезбеди и ex-ante контрола, меѓу кои една од најважните се проверката дали средствата се обезбедени пред да се преземат обврските, проверката на веродостојноста на документите, потписите, износите и др.

## **2.2 Функционално независна внатрешна ревизија (IA)**

Внатрешната ревизија е независна, објективна активност за уверување и консалтинг, создадена со цел да додава вредност и да го подобрува работењето на институцијата. Таа и помага на институцијата да ги оствари своите цели со воведување на систематски дисциплински пристап на проценка и зголемување на ефикасноста на процесите на управување со ризикот, контролата и раководењето.

Внатрешната ревизија врши независна, стручна и систематска проценка на системите на финансиски менаџмент и контрола, што опфаќа ревидирање на сите функции и процеси на работење и нивните внатрешни контроли.

Внатрешниот ревизор не е вклучен во никакви раководни функции. Тој е независен во планирањето на својата работа, во извршувањето на внатрешната ревизија и во известувањето за резултатите, иако ова планирање треба да биде потврдено од раководителот на институцијата. Раководителот на институцијата е одговорен за исполнувањето на препораките на внатрешниот ревизор или за преземање на ризикот од нивното неспроведување.

Согласно Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор, внатрешната ревизија е независна организациона единица која за својата работа е непосредно одговорна на раководителот на институцијата. Внатрешните ревизори не се одговорни за воспоставување, функционирање и развој на FMC системот, но се одговорни за проценка на функционирањето на системот, потенцирајќи ги слабостите, недостатоците и нерегуларностите и давање препораки за подобрување и преземање на корективни активности.

### **2.3 Централни единици за хармонизација (CHUs) на FMC и IA**

Централните единици за хармонизација во Министерството за финансии се надлежни за хармонизација на стандардите и методологиите на FMC и IA во јавниот сектор, како и за проценка, анализирање, промовирање, развој и поддржување на тие функции во институциите од јавниот сектор. Централните единици за хармонизација треба да го нагласат напредокот, како и заедничките слабости и за тоа да го известуваат Министерството за финансии и Владата на Република Македонија секоја година. Тие се фокусираат на помагање во развојот на процедури и насоки за финансиски менаџмент и контрола, ревизорски траги, урнеци за Повелби за внатрешна ревизија итн. Тие, исто така, развиваат методологија за анализа на ризикот која треба да се користи во сите јавни институции и вршат супервизија на единиците за внатрешна ревизија и нивните активности.

Целта на CHUs е да обезбедат усогласеност во пристапот, толкувањето, евиденцијата, сметководството и третманот на сите финансиски и ревизорски операции во јавниот сектор.

Исто така, CHUs ќе ја координираат и насочуваат обука на сите раководители на институции и службеници во јавниот сектор во областа на PIFC, како и за стручно усовршување во областа на сметководството, внатрешните контроли и внатрешната ревизија во јавниот сектор.



### 3. СЕГАШНАТА СОСТОЈБА И ПРАВЦИ ЗА ПОНАТАМОШЕН РАЗВОЈ НА PIFC СИСТЕМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

#### 3.1 ИНСТИТУЦИОНАЛНА И ЗАКОНСКА РАМКА

Системите на внатрешна финансиска контрола во Република Македонија се воспоставени во рамките на различни институции од јавниот сектор, каде што финансиските контроли ги опфаќаат постапките од надлежност на повеќе државни и други институции.

Главни институции во рамките на кои се остварува финансиска и други облици на контрола се:

**Собранието на Република Македонија** е претставничко тело на граѓаните и носител на законодавната власт во Република Македонија кое, меѓу другото, ги донесува законите и Буџетот на Република Македонија; ги спроведува изборите, именовањата и разрешувањата и надзорот врз работата на Владата на Република Македонија и другите носители на јавни функции одговорни пред Собранието, Уставот и законот и го разгледува годишниот извештај за извршените ревизии и за работата на Државниот завод за ревизија. На седниците на поодделните собраниски комисии се расправа за наодите на државната ревизија, а потоа расправата се води и на пленарна седница на Собранието и се донесуваат одредени заклучоци. Седниците на Собранието се јавни, односно се пренесуваат преку електронските и печатени медиуми, со што се обезбедува транспарентност на наодите и препораките на државната ревизија.

**Владата на Република Македонија**, меѓу другото: предлага закони и други прописи на Собранието на Република Македонија; го предлага Буџетот на Република Македонија и завршната сметка; ги спроведува законите и другите одлуки на Собранието на Република Македонија; донесува уредби за извршување на законите; ја води надворешната и внатрешната политика; дава насоки и врши надзор над работата на министерствата и другите органи на државната управа; се грижи за стопанскиот развој на земјата; го усмерува делувањето и развојот на јавните служби и извршува други работи утврдени со Уставот и Законот.

**Државниот завод за ревизија**, спроведува надворешна ревизија на: финансиските извештаи на институциите од јавниот сектор и законитото, наменското, економичното, ефикасното и ефективното користење на јавните расходи. За својата работа и извршените ревизии го известува Собранието на Република Македонија најмалку еднаш годишно. Во Државниот завод за ревизија во тек се повеќе проекти кои имаат за цел унапредување на неговата способност во делот на спроведувањето на ревизиите.

**Министерството за финансии**, врз основа на Законот за организација и работа на органите на државната управа, меѓу другото ги извршува сите работи кои се однесуваат на планирањето, изготвувањето и донесувањето, остварувањето и извршувањето на државниот буџет, работите на државното сметководство, задолжувањата на Република Македонија на домашниот и странскиот пазар и работата поврзана со царинскиот и даночниот систем и политика. Преку Секторот за

резор, Министерството за финансии спроведува контрола на извршувањето на буџетот.

**Министерствата** и другите органи на државната управа ја спроведуваат политиката и програмите за користење на јавните средства и на тој начин даваат корисни услуги во рамките на своите надлежности. Во министерствата и другите органи на државна управа функционираат системи за финансиски менаџмент и контрола и воспоставена е функцијата на внатрешна ревизија, во согласност со законската и подзаконската регулатива.

**Инспекциите**, во рамките на поодделни министерства, односно органи на државната управа, ги извршуваат работите на инспекциски надзор (дополнителна контролна функција) во согласност со одредбите на Законот за организација и работа на органите на државната управа и другите посебни закони. Спроведување на инспекциски надзор подразбира директен увид во општите и поединечните акти, условите и начинот на работа на надгледуваните правни и физички лица, врз основа на законот и други прописи, преземање на пропишаните мерки со цел констатираната состојба и работењето да се усогласат со законот и другите прописи. Инспекцискиот надзор го спроведуваат инспектори и други државни службеници овластени за спроведување на надзор кога тоа е одредено со посебен закон. Така, во рамките на Министерството за финансии, односно неговите органи во состав, воспоставени се инспекциски служби за работа во областа на даноците, царината и другите јавни приходи како и девизното и надворешно трговското работење. Исто така, и во поголем број на други министерства воспоставени се инспекциски служби за извршување на работите од нивна надлежност. Тука станува збор за класичен инспекциски надзор кој може да се смета за дополнителна контрола во одделни предмети и не се поистоветува со функцијата на внатрешна ревизија. Предмет на работа на внатрешната ревизија се и воспоставените инспекции.

### **3.2. ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА**

Системот на финансиски менаџмент и контрола (FMC) во Република Македонија е регулиран со соодветните законски, подзаконски и интерни акти. Воспоставената контролна средина е основа за целиот систем на внатрешна контрола која создава дисциплина и клима која влијае на квалитетот на внатрешната контрола. Во јавниот сектор постојат јасно дефинирани организациски структури кои покажуваат кој е одговорен за кој сектор во институциите. Меѓутоа, **описите на работните места** во актите за систематизацијата, се на доста општо ниво, заради што се наметнува потребата од нивно прецизирање во смисла на дефинирање на јасни задачи, одговорности и очекувани конкретни резултати за секој вработен, а исто така и јасно утврдување на одговорноста на секој раководител во институцијата. Со ова ќе се создадат услови за надминување на состојбата релевантните закони и подзаконски акти да не се единствениот критериум за еден вработен во вршењето на неговата контролна активност.

Покрај ова, се наметнува потребата за сите процеси каде што се одвиваат внатрешните контроли да се изготват **пишани насоки и процедури** со кои јасно ќе биде утврден начинот на извршување на процесот и одговорноста на

раководителите и вработените. Со ова сите вработени треба да добијат јасна порака од високото раководство дека контролната одговорност треба сериозно да се сфати и да се разбере сопствената улога во целиот систем на внатрешна контрола. При ова, треба да се води сметка контролните активности да се воведуваат така да обезбедат додадена вредност, односно да се воспостават соодветно на ризиците кои треба да се намалат. На овој начин ќе бидат зајакнати **проверките** на сите нивоа на контролни активности, особено при извршувањето на финансиските трансакции и другите значајни процеси.

Со оглед на тоа дека идентификација на ризиците и нивна проценка воглавно не се вршат во институциите во јавниот сектор потребно е да се воведат спроведување на **проценка на ризикот** со цел воспоставување на ефективни контроли. За таа цел потребна е дополнителна обука за проценка на ризикот пред сè на раководителите на сите нивоа и на внатрешните ревизори. Ефективните контроли воспоставени врз проценката на ризикот ќе обезбедат успешно постигнување на главната цел на институцијата.

**Соодветна поделба на должностите** секогаш не се практикува во институциите во јавниот сектор. Потребно е одобрувањето на документите за финансиските трансакции да не ја врши едно лице, туку да се практикува "принципот на четири очи" (спроведување една контрола од двајца вработени на исто раководно ниво). Исто така, во институциите од јавниот сектор потребно е финансиските трансакции (ex-ante контрола на преземање обврски) да не се одобруваат само од раководителот на институцијата или раководителот на финансиската служба, туку одговорноста и овластувањата да бидат делегирани на пониските нивоа од хиерархиската поставеност. Должностите и одговорностите треба да бидат систематски поделени на повеќе поединци за да се обезбеди постоење на ефективни проверки и нивна избалансираност. Ова треба да придонесе кон намалување на ризикот од злоупотреби и грешки кои доведуваат до губење средства или погрешни активности.

Во сите институции од јавниот сектор треба да се преземат мерки со цел **постапките за овластување и одобрување** да се документираат, а раководителите и вработените во институциите за истото јасно да се информирани. Да бидат преземени мерки за јасно дефинирање на ограничувањата во овластувањата особено во врска со набавките и финансиските трансакции, со што целокупната моќ на одобрување нема да биде концентрирана единствено кај раководителот на институцијата. Исто така, потребно е преземање на дополнителни мерки со кои контролните активности рамномерно ќе се избалансираат како на крајот на процесот, така и во претходните чекори.

Во сите институции од јавниот сектор потребно е да се преземат мерки за зајакнување на **контролата над пристапот до средствата и податоците и нивното чување**, со изготвување на листи на овластените лица и пишани упатства за начинот на чување и користење на средствата односно податоците.

Во сите институции од јавниот сектор потребно е да се пристапи кон развој на соодветни **интегрирани информатички системи** (модерни информациона системи во управувањето)<sup>2</sup>, кои ќе ја намалат обемот на рачна работа. Воведувањето на информатичката технологија во работењето ќе го олесни процесот на **усогласувањата** на сите нивоа на активности и ќе го намалат ризикот во работењето. Ефективните информатички системи треба да произведуваат точни

---

<sup>2</sup> MIS - Management Information System

извештаи кои содржат: оперативни, финансиски и нефинансиски информации кои го овозможуваат работењето и неговото контролирање. За да се овозможи раководството да донесува правилни одлуки извештаите треба да обезбедуваат информации кои се секогаш: соодветни, навремени, актуелни, точни и достапни.

Во сите институции од јавниот сектор треба да се пристапи кон изградба и развој на **ефективни информативни системи за меѓусебна комуникација**, со оглед на тоа дека таа е основа за извршување на контролните активности, а нивното воспоставување ќе придонесе за елиминирање на комуникацијата на хартија и можноста за појава на грешки. Доверливоста и сигурноста на компјутеризираниите податоци и системи се главна грижа и на менаџментот и на внатрешните ревизори. При користењето на информатичките системи, мора да биде зајакната контролата на пристапот, како и заштита на податоците и континуитетот на работењето во услови на вонредни состојби. Потребно е да бидат развиени капацитети за ревизија на компјутерските системи.

Во сите институции од јавниот сектор потребно е да се преземат мерки за зголемување на **контролата на резултатите во работењето** со изготвување на интерни акти во кои ќе биде јасно дефинирано кој, што и како работи во институцијата, а секоја активност ќе биде контролирана од аспект на усогласеност со соодветната правна рамка и стандардите со цел да се утврди потребата од подобрување на процесите, за што посебна улога ќе имаат внатрешните ревизори.

Исто така, потребно е да се преземат мерки системите на внатрешната контрола да бидат надгледувани преку редовни менаџмент активности и да бидат ревидирани од внатрешната ревизија, со цел проценување на квалитетот на нивното функционирање и обезбедување на постојан напредок. Покрај проценката на внатрешните контроли од внатрешната ревизија, менаџментот треба да обезбеди редовни активности за надзор, врз основа на прием на потребните информации.

### **3.3. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА**

Активностите за развојот на системот за внатрешна ревизија во јавниот сектор започнаа во 2000 година со измена и дополна на Законот за буџети со кој беше регулирано вршењето на внатрешната ревизија. Во Министерството за финансии, во рамките на Секторот трезор беше формирано Одделението за централна внатрешна ревизија.

Во 2004 година во рамките на Проектот на Светската банка "Развојна политика на Република Македонија во областа на внатрешната ревизија и обука", финансиран од од Кралството Холандија, беше организирана 10 дневна обука за внатрешни ревизори, од 17 буџетски корисници и надграден Прирачникот за внатрешна ревизија.

Исто така, во октомври 2004 година беше донесен Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор, согласно кој субјектите од јавниот сектор се должни да основаат единици за внатрешна ревизија или обезбедат функција на внатрешната ревизија и да ја спроведуваат согласно со овој Закон, подзаконските акти и прифатените меѓународни стандарди за внатрешна ревизија.

Владата на Република Македонија во јануари 2004 година ја усвои Информацијата за развој на внатрешната ревизија и зајакнување на финансиската контрола кај буџетските корисници и фондовите, документ кој претставуваше основа за

спроведување на среднорочните приоритети поврзани со внатрешната ревизија и контрола во јавниот сектор. Согласно овој документ, беше планирано до април 2005 година, да се основаат единици за внатрешна ревизија кај дополнително утврдени 15 буџетски институции од централно ниво, како и заклучно до март 2006 година, основање на единици за внатрешна ревизија и обуки на внатрешни ревизори во 42 општини кои имаат над 15.000 жители.

Досега во институциите од централно ниво основани се 24 единици за внатрешна ревизија и спроведена е обука на внатрешните ревизори. Исто така, основани се единици за внатрешна ревизија во 12 општини, а 25 внатрешни ревизори завршија почетната обука.

Со спроведените обуки во 2004 и 2005 година внатрешните ревизори се оспособени да вршат ревизија на усогласеност (регуларност). Со цел зајакнување на оперативноста на единиците за внатрешна ревизија потребно е внатрешните ревизори да поминат дополнителна обука за процена на ризикот и ревизија на успешност како и доекипирање на единиците на внатрешната ревизија.

### **3.4 МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА НА ФОНДОВИТЕ НА ЕУ**

Во однос на средствата од странство Република Македонија ќе има ист третман како и за домашните буџетски средства, освен доколку постојат некои посебни барања од страна на донаторите/кредиторите. Ќе бидат употребувани истите принципи и стандарди за системот за менаџмент, контрола и внатрешната ревизија. Што се однесува до употребата на предпристапните ЕУ фондови (IPA), Република Македонија основа централни тела кои се неопходни за користење на средствата од овој фонд по принципот на децентрализиран систем на имплементација.

Република Македонија започна со реализација на процесот на создавање на ефикасни механизми за следење, контрола и ревизија на користењето на средствата од претпристапните (IPA) фондови на Европската унија, како и градењето на институции и јавна администрација која располага со ефективни и рамномерни капацитетите кои ќе овозможат заштита на финансиските интереси на Европската унија .

Во Министерството за финансии е основано Одделение за управување со фондовите на ЕУ (Националниот фонд) кое е задолжено за: управување со помошта од Европската унија, во согласност со барањата на Европската комисија, обезбедување на информации за следење на нивното користење и известување на Европската Комисија.

За национален службеник за овластување (National Authorising Officer – NAO) е определен министерот за финансии. Тој е одговорен за работата на Националниот фонд, управувањето со финансиските средства од предпристапните програми за помош, како и обезбедувањето на почитувањето на правилата, законите и постапките на Европската унија кои се однесуваат за набавките, известувањето и финансиско управување. Тој, исто така, ќе се грижи и за воспоставување и управување со процедурите за меѓусебно функционално поврзување на Националниот фонд и институциите кои ќе го спроведуваат и контролираат користењето на средствата од крајните корисници на средствата за што ќе се воспостави и развива соодветен систем на известување.

Одделението за централно финансирање и склучување на договори (CFCU – Central Finance and Contracting Unit) е основано како посебно одделение во Секторот за буџети во Министерството за финансии. Тоа е тело надлежно за спроведување на тендерски постапки, склучување на договори и плаќање за проекти со цел јакнење на административните капацитети на Република Македонија и други проекти во рамки на децентрализираниот систем на имплементација. Одделението ќе биде одговорно и за известување согласно правилата и постапките на Европската унија.

Во врска со обврската за заштита на финансиските интереси на Европските заедници, Министерството за финансии ќе ги координира активностите за потребите на OLAF и ќе обезбеди упатства за институциите за известување за нередовностите.

Внатрешните ревизори во Централната внатрешна ревизија при Министерството за финансии ќе бидат обучени и овластени за спроведување на внатрешна ревизија во Одделението за управување со фондовите на ЕУ (Националниот фонд) и Одделението за централно финансирање и склучување на договори.

#### **4. МЕРКИ ЗА РАЗВОЈ НА PIFC СИСТЕМОТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Приоритет на Република Македонија е развојот на сеопфатен систем на внатрешни финансиски контроли во целиот јавен сектор, кој ќе овозможи воведување на цврст финансиски менаџмент на јавните средства (национални и странски). Во овој контекст ќе бидат разработени сите важни аспекти на менаџерска одговорност, внатрешна ревизија, централна хармонизација и превенција од измами, што подразбира изготвување на цврста законска основа, воспоставување на неопходните централни тела, воспоставување на соодветен административен капацитет и соодветно образование и обука на сите вклучени страни.

##### **4.1 ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОН ЗА ЈАВНА ВНАТРЕШНА ФИНАНСИСКА КОНТРОЛА**

За да биде препознатлив и одржлив во јавниот сектор концептот и елементите на јавната внатрешна финансиска контрола, кон средината на 2006 година ќе биде донесен Закон за јавна внатрешна финансиска контрола. Тој ќе претставува правна рамка која на Министерството за финансии ќе му обезбеди водечка улога во воспоставувањето на целосниот и сеопфатен систем на јавна внатрешна финансиска контрола (PIFC) во јавна администрација. Тој, исто така, ќе го регулира и воспоставувањето на глобален пристап кон развојот на модерни системи за внатрешна контрола во јавниот сектор кој ќе ги опфати сите важни аспекти на финансискиот менаџмент и контрола и неговата централна хармонизација.

До крајот на 2006 година врз основа на Законот за јавна внатрешна финансиска контрола министерот за финансии ќе ги донесе следните подзаконски акти: Правилник за основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола во јавниот сектор, Правилник за стандардите за внатрешна контрола, како и Техничко упатство за начинот на воспоставување и извршување на финансискиот менаџмент и контрола кое ќе биде донесено и објавено на веб страната на Министерството за финансии до крајот на 2007 година.

## 4.2 ОРГАНИЗАЦИОНИ ПРОМЕНИ ВО МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ФИНАНСИИ

До крајот на 2006 година во Министерството за финансии ќе биде изготвена измена и дополна на Правилникот за организација и систематизацијата на работните места на Министерството за финансии, согласно која Секторот за централна внатрешна ревизија ќе се преименува во Сектор за јавна внатрешна финансиска контрола, во кој ќе бидат основани: Одделение за хармонизација на финансискиот менаџмент и контрола, Одделение за хармонизација на внатрешната ревизија, Одделение за централна внатрешна ревизија и Одделение за координација на спречувањето на измами кое ќе ја координира заштитата на финансиските интереси на ЕУ, Согласно овој акт, двете одделенија за хармонизација во Секторот ќе бидат одговорни за креирање на методологии и стандарди и ќе се грижат за развој на процедурите и прирачниците за финансиски менаџмент и контрола и внатрешна ревизија.

**Одделението за хармонизација на внатрешната ревизија** ќе работи на развојот на методологиите за проценка на ризикот, планирање на ревизиите, ревизорски техники, и начин на известување, кои ќе се применуваат од сите институции од јавниот сектор, а ќе врши и супервизија на работењето на единиците за внатрешна ревизија. Исто така ова одделение ќе соработува со сите внатрешни ревизори во јавниот сектор, со цел разгледување и решавање на проблемите и соработка во рамките на воспоставената мрежа на внатрешни ревизори.

**Одделенијата за хармонизација на финансискиот менаџмент и контрола** ќе работи на развојот на методологиите за: документирање на работните процеси, проценката на ризикот од страна на раководството, стандардизација на основните внатрешни контроли, листа на проверки, метода на примерок за потребите на последователната контрола на лице место и слично.

Одделенијата за хармонизација ќе обезбедат систем за известување на Владата на Република Македонија за преземените и потребните активности за понатамошен развој на PIFC системот во Република Македонија, со подготвување соодветни годишни извештаи. Тие, исто така, ќе обезбедуваат и други методолошки упатства и насоки во врска со прашањата поврзани со развојот на PIFC системот, а ќе се грижат и за обезбедување на континуирана обука на внатрешните ревизори и вработените задолжени за финансиското управување и контролата во јавниот сектор.

Согласно новиот акт за систематизација Одделението за хармонизација на финансискиот менаџмент и контрола ќе биде пополнето со 3 извршители во 2006 година и дополнително со 2 во 2008 година.

**Одделение за координација на спречувањето на измами** ќе ги регистрира извештаите за нередовности, ќе соработува со OLAF (Европска канцеларија за спречување на измами) и ќе го известува за нередовности и измами при користењето на средствата од фондовите на ЕУ. Одделението за координација на спречувањето на измами ќе започне со работа до крајот на 2007 година и истото ќе биде пополнето со 2 нови извршители.

**Одделение за централна внатрешна ревизија** ќе спроведува внатрешна ревизија кај субјектите од јавниот сектор кај кои не се основани единици за внатрешна ревизија до моментот на нивното основање и вршење на внатрешна ревизија кај субјектите кај кои се основани единици за внатрешна ревизија, но кои не вршат внатрешна ревизија согласно овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, додека не се отстранат неправилностите. Ревизорите од ова одделение ќе

вршат и ревизија на користењето на средствата од претпристапните (IPA) фондови на ЕУ.

### **4.3 РАЗВОЈ НА МОДЕРНИ СИСТЕМИ ЗА ФИНАНСИСКИ МЕНАЏМЕНТ И КОНТРОЛА**

#### **4.3.1 Развој на концепт за менаџерска одговорност**

Со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола во Република Македонија ќе биде воспоставена правната рамка на принципите, стандардите и правилата за финансиски менаџмент и контрола. Согласно овој концепт раководителот на институцијата е одговорен за воспоставување, имплементација и развој на системот на цврст финансиски менаџмент и контрола (FMC) во својата институција, вклучувајќи го и воспоставувањето на правилата за ефикасно, ефективно и економично користење на расположивите средства. Оваа одговорност раководителот на институцијата не ќе може да ја делегира.

Системот на цврст финансиски менаџмент и контрола раководството ќе го воспоставува врз основа на општите насоки и препораки на Одделението за хармонизација на FMC.

#### **4.3.2 Поделба на должностите и овластувањата**

Согласно принципите на цврст финансиски менаџмент и контрола до април 2007 година во институциите од јавниот сектор на централно и локално ниво ќе биде извршена измена и дополна на интерните акти со што ќе биде воспоставена соодветна организациона поставеност која ќе ја овозможи поделбата на должностите и ќе бидат дадени неопходните овластувања на раководните лица во институцијата.

Со измената и дополната на интерните акти во сите институции од јавниот сектор должностите и одговорностите ќе бидат систематски поделени на повеќе поединци со што ќе се: обезбеди постоењето на ефективна контрола и нејзина избалансираност и ќе се намали ризикот од злоупотреби и грешки, губење средства или погрешни активности, ќе се воведат во пракса "принципот на четири очи" (спроведување една контрола од двајца вработени на исто раководно ниво) и делегирање на одговорноста на пониските нивоа од хиерархиската поставеност.

Постапките за овластување и одобрување ќе бидат документирани, а раководителите и вработените за истото јасно ќе бидат информирани. При ова особено јасно ќе бидат дефинирани ограничувањата на овластувањата во врска со набавките и финансиските трансакции како и контролните активности во претходните чекори на процесите.

#### **4.3.3 Обуки**

Воведувањето на модерни системи за финансиски менаџмент и контрола краткорочно ќе започне преку презентација на PIFC системот пред раководителите на институциите во јавниот сектор. Во 2007 година за државните секретари, директори на одделни институции и секретарите на општините ќе започне спроведувањето на задолжителна обука за финансиски менаџмент и контрола во соработка со твининг проектот.



Обуки за финансиски менаџмент и контрола среднорочно ќе бидат организирани за сите раководителите на сектори, финансиски служби и сметководители, а подоцна и сите останати вработени од пониските хиерархиски нивоа на централно и локално ниво.

За успешно спроведувањето на обуките Одделението за хармонизација на финансискиот менаџмент и контрола ќе користи техничка помош од други земји, а ќе реализира соработка со универзитетите и експерти од земјата и странство кои имаат практични искуства во оваа област. За таа цел во почетокот на 2007 година во соработка со високонаучните установи ќе биде изготвена Програма за обука на финансиски менаџмент и контрола

#### **4.3.4 Развој на ефективни системи за внатрешна контрола**

Развојот на ефективни системи за внатрешна контрола интензивно ќе започне во 2006 година и истиот континуирано ќе се развива и подобрува.

Институциите од јавниот сектор ќе бидат задолжени во одреден рок да изготват: пишани процедури во форма на интерни акти (правилници) со кои ќе бидат дефинирани основните работни процеси и прикажани дијаграми на текови (flow chart), упатства во кои ќе бидат детално опишани работните операции, а врз основа на нив и детални описи на секое работно место во актите за систематизација. Врз основа на овие документи ќе се овозможи проценката на ризиците кои го загрозуваат постигнувањето на целите на работењето. Врз основа на анализата на ризикот ќе се утврдат внатрешните контроли кои треба да бидат соодветни на видот и големинат на ризикот.

На овој начин јасно ќе се утврди кој, што и како работи, а ќе биде овозможена контрола на резултатите во работењето.

Во институции од јавниот сектор ќе започне изградбата на модерен информациона систем во управувањето (MIS - Management Information System) кој ќе овозможи брзо и ефикасно усогласување на сметководствените и други податоци и финансиски и други извештаи.

Контролните активности со помош на информатичка технологија ќе бидат зајакнати на сите нивоа во јавниот сектор, ќе биде зајакната контролата на пристапот, работењето и податоците ќе бидат обезбедени и во услови на катастрофи и ќе бидат развивани капацитети за ревизија на компјутерските системи.

#### **4.4 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА**

До крајот на 2007 година на централно и локално ниво ќе бидат обучени и ќе започнат со работа најмалку 140 внатрешни ревизори, од кои 98 на централно и 42 на локално ниво. Процесот на основање на единиците за внатрешна ревизија на централно ниво се очекува да заврши во првиот квартал од 2006 година, кога ќе започнат со работа преостанатите 6 единици за внатрешна ревизија чие основање е во тек.

Одделението за хармонизација на внатрешната ревизија во Секторот за централна внатрешна ревизија ќе биде докипирано со еден вработен во 2006 година, 2 во 2007 година и 1 во 2008 година, а Одделението за централна внатрешна ревизија кое ја спроведува внатрешната ревизија главно во институциите кои сеуште немаат

или не спроведуваат внатрешна ревизија во 2006 година ќе биде доекипирано со 1 внатрешен ревизор за информатичка технологија.

Обуката на внатрешните ревизори континуирано ќе ја координира Секторот за централна внатрешна ревизија, а во текот на 2006 година се очекува соодветна техничка помош од Кралството Холандија.

До крајот на 2007 година се очекува да бидат обучени 2 внатрешни ревизора за информатичка технологија, од кои 1 од Секторот за централна внатрешна ревизија и 1 од другите институции од централно ниво.

Во текот на 2006 година се очекува да биде подобрена техничката опременост на внатрешните ревизори со набавка на 100 лап-топ компјутери и друга техничка опрема, за што ќе биде побарана соодветна финансиска помош од 200.000 евра од CARDS програмата. Доколку овие средства не бидат обезбедени од техничка помош Министерството за финансии ќе даде препорака и ќе настојува овие средства да бидат планирани во буџетите за 2007 година на секоја институција поодделно.

Подобрувањето на ефикасноста и ефективноста во работењето на внатрешните ревизори ќе биде спроведено со изготвувањето на Прирачникот за внатрешна ревизија, кој ќе претставува техничко упатство за вршење на внатрешна ревизија. Прирачникот во почетокот на 2006 година ќе биде објавен во печатена форма и на веб страната на Министерството за финансии.

Во првата половина од 2006 година ќе биде извршена измена и дополна на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор со што ќе бидат воспоставени инструменти за зголемување на независноста на внатрешните ревизори, ќе биде регулиран нивниот статус, наградување и унапредување како државни службеници, ќе биде регулирано сертифицирањето и полагањето на испит за државни внатрешни ревизори, како и други усогласувања со стандардите и најдобрите практики за внатрешна ревизија. До крајот на 2006 година министерот за финансии ќе донесе: Правилник за стекнување на звањето државен внатрешен ревизор во кој ќе бидат регулирани: основните елементи на наставната програма за обука на државните внатрешни ревизори и начинот на полагање на испитот за стекнување на звањето државен внатрешен ревизор и Правилник за единствено уредување на статусот и платите на државните внатрешни ревизори.

Во 2006 година ќе биде извршена измена и дополнување на Законот за финансирање на единиците за локална самоуправа и негово усогласување со Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор и прифатените меѓународните стандарди за внатрешна ревизија, со што внатрешните ревизори во единиците на локалната самоуправа нема да имаат статус на назначени лица од Советот на општината туку ќе добијат статус на државни службеници кои директно одговараат на градоначалникот.

За внатрешните ревизори кои ќе завршат соодветна обука и ќе се стекнат со една година практично искуство во внатрешната ревизија Министерството за финансии ќе организира испит за стекнување на звање државен внатрешен ревизор. Наставната програма за сертификација на државните внатрешните ревизори ќе биде изготвена до крајот на 2007 година.

Зајакнувањето на независноста и улогата на внатрешните ревизори во единици за внатрешна ревизија ќе се изврши и со изготвување на сопствени Повелби за внатрешна ревизија, кои всушност ќе претставуваат статут на единицата за

внатрешна ревизија потпишан од раководителот на институцијата и раководителот на единицата за внатрешна ревизија.

Со донесување на Законот за изменување и дополнување на Закон за јавни набавки кон крајот на 2006 година, спроведувањето на инспекцијата за јавните набавки ќе премине од надлежност на Секторот за централна внатрешна ревизија во надлежност на Бирото за јавни набавки.

Со цел спречување на флукуацијата на внатрешните ревизори и зајакнување на единиците за внатрешна ревизија во 2007 година ќе бидат преземени мерки за изедначување на платите на внатрешните ревизори во јавниот сектор со платите на ревизорите во Државниот завод за ревизија.

#### **4.5 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА КОРИСТЕЊЕТО НА ФОНДОВИТЕ НА ЕУ**

Создавањето на ефикасни механизми за следење, контрола и ревизија на користењето на средствата од претпристапните (IPA) фондови на Европската унија, ќе биде зајакната со вработување на 12 извршители со добро познавање на англискиот јазик во Националниот фонд и Одделението за финансисрање на програмите и помоштите на Европската унија.

Во текот на 2006 година ќе бидат обучени 5 внатрешни ревизори од Секторот за централна внатрешна ревизија за ревизија на користењето на средствата од претпристапните (IPA) фондови на Европската унија, а 10 внатрешни ревизори од други буџетски институции во 2007 година.

#### **4.6 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА СМЕТКОВОДСТВОТО**

Во 2005 година Република Македонија започна процес на подигање на квалитетот на работењето на сметководителите во јавниот сектор согласно со меѓународните стандарди за сметководство (IPSAS) . За таа цел во декември 2005 година е прифатен и објавен меѓународниот сметководствен стандард IPSAS на готовинска основа, а во соработка со Центарот за развој на финансиите од Словенија (CEF) и Институтот за јавни финансии и сметководство (CIPFA) од Англија ќе започне реализацијата на Проектот "Јакнење на капацитетот во јавното сметководство" кој ќе се спроведува во периодот од 2006 до 2010 година. Финансирањето на овој проект во најголем дел ќе биде обезбедено од донатори од странство.

Со проектот ќе бидат организирани два циклуса на обука на јавни сметководители од по две години со крајна цел добивање на меѓународни сертификцирана диплома.

Во првиот циклус на обука, кој ќе се спроведува на англиски јазик, во периодот од октомври 2006 до јуни 2008 година ќе бидат обучени 30-50 сметководители, кои ќе бидат носители на понатамошниот развој на сметководствената професија преку нивното вклучување во идното професионално тело.

Во вториот циклус на обука, кој ќе се спроведува на македонски јазик, во периодот од октомври 2008 до јуни 2010 година ќе бидат обучени 50-70 сметководители.

Во 2008 година, ќе биде извршена измена и дополна на соодветната законска регулатива согласно која ќе биде регулирана обврската за сертификцирањена на овластените сметководителите од јавниот сектор.

По завршување на проектот, а заради одржливоста на овој процес ќе биде формирано национално тело за обука и унапредување на професијата сметководител.

#### **4.7 МЕРКИ ВО ОБЛАСТА НА НАДВОРЕШНАТА РЕВИЗИЈА**

Државниот завод за ревизија како надворешна ревизија не е дел од системот за јавна внатрешна финансиска контрола но во многу случаи влијае врз контролната околина и управувањето со јавните средства. Соработката меѓу надворешната и внатрешната ревизија е многу важен елемент кој може да помогне во зајакнувањето на некои елементи на PIFC.

Во првиот квартал од 2006 година заради подобрување на соработката помеѓу Државниот завод за ревизија и Секторот за централна внатрешна ревизија ќе биде потпишан протокол помеѓу министерот за финансии и главниот државен ревизор.

Подобрувањето на оперативноста и финансиската независност на Државниот завод за ревизија ќе биде извршено со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија во првата половина од 2006 година.

За следење на спроведувањето на наодите од извештаите на Државниот завод за ревизија во Владата на Република Македонија соодветно ќе биде изменет и дополнет Деловникот за работа на Владата на Република Македонија согласно кој извештаите за преземените мерки од наодите на Државниот завод за ревизија ќе бидат разгледувани од соодветните тела на Владата на Република Македонија, а по потреба и од Владата на Република Македонија.

5. ВРЕМЕНСКА РАМКА НА АКТИВНОСТИ ЗА РАЗВОЈ НА PIFC			
Р.бр	Мерка/активност	Рок година /квартал	Надлежна институција
<b>А) ЗАЕДНИЧКИ АКТИВНОСТИ</b>			
1	Донесување на Закон за јавна внатрешна финансиска контрола	2006/II	МФ
2	Донесување на Правилник за основните елементи на финансискиот менаџмент и контрола во јавниот сектор, Правилник за стандардите за внатрешна контрола, како и Техничко упатство за начинот на воспоставување и извршување на финансискиот менаџмент и контрола кое ќе биде објавено на веб страната на Министерството за финансии.	2006/IV	МФ
3	Донесување на Закон за изменување и дополнување на Законот за внатрешна ревизија во јавниот сектор.	2006/II	МФ
4	Донесување на Правилник за основните елементи на наставната програма за обука на внатрешните ревизори и начинот на полагање на испитот за стекнување на звањето државен внатрешен ревизор и Правилник за единствено уредување на статусот и платите на државните внатрешни ревизори.	2006/IV	МФ
<b>Б) АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА</b>			
5	Основање единици за внатрешна ревизија кај буџетските корисници од централно ниво кај кои согласно планот не се формирани .	2006/I	МФ и буџетски корисници
6	Основање единици за внатрешна ревизија, односно обезбедување на функција на внатрешна ревизија во 42 единици на локалната самоуправа.	2006/IV	МФ и единици на локална самоуправа
7	Донесување План за доекипирање на единиците за внатрешна ревизија (централно ниво)	2006/I	МФ / Вна РМ
8	Спроведување обука на внатрешни ревизори	2007/IV	МФ
9	IT обука на внатрешните ревизори кај буџетските корисници на централно ниво	2007/IV	МФ
10	Набавка на IT опрема на единиците за внатрешна ревизија	2006/IV	МФ
11	Донесување Наставна програма за национална сертификација на државни внатрешни ревизори	2007/IV	МФ
12	Изготвување Техничко упатство за вршење на внатрешна ревизија	2006/I	МФ
<b>В) АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО СПРОВЕДУВАЊЕ НА PIFC СИСТЕМОТ</b>			
13	Донесување измена и дополна на Правилникот за организација и систематизација на министерството за финансии согласно кој Секторот за централна внатрешна ревизија ќе се преименува во Сектор за јавна внатрешна финансиоска контрола во рамките на кој Дополнително ќе се основа Одделение за хармонизација на финансискиот менаџмент и контрола (3 вработувања во 2006 година и 2 вработувања во 2008 година), Одделение за координација и спречување на измами (2 вработувања во 2007 година). Одделението за хармонизација на внатрешната ревизија ќе се зголеми за 1 извршител во 2006, 2 во 2007 и 1 во 2008 година, а Одделението за централна внатрешна ревизија за 1 извршител во 2006 година.	2006/II	МФ

*Стратегија за развој на PIFC во Република Македонија*

14	донесување на Програма за обука за финансиски менаџмент и контрола	2007/I	МФ
15	Започнување на спроведувањето на континуирана обука за финансиски менаџмент и контрола.	2007/IV	МФ
16	Основање и кадровско екипирање на Одделение за управување со фондовите на ЕУ (Национален фонд)	2006/I	МФ
17	Основање и кадровско екипирање на централно одделение за централно финансирање и склучување на договори CFCU	2006/I	МФ
18	Обука на 15 внатрешни ревизори за ревизија на ЕУ фондови (5 од Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола при МФ)	2007/IV	МФ
19	Обука за сертифицирање на сметководители во јавниот сектор	2006/IV	МФ
<b>Г) АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО ДЗР</b>			
20	Донесување Закон за изменување и дополнување на Законот за државна ревизија	2006/II	МФ
21	Измена и дополна на деловникот на Владата на Република Македонија и определување лице за следење на наодите на ДЗР	2006/I	В на РМ
22	Потпишување Протокол за соработка помеѓу ДЗР и: Јавното обвинителство на РМ, МВР, Јавното правобранителство и Државната комисија за спречување на корупцијата	2006/II	
23	Потпишување Протокол за соработка помеѓу ДЗР и МФ	2006/I	МФ
24	Спроведување обука на државни ревизори во делот на ревизорска трага, ревизија на успешност, ревизија на ИТ системите, ревизија на фондовите на ЕУ, проценка на ризикот и др.	2007/IV	ДЗР
<b>Д) ЗАШТИТА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ЕУ</b>			
25	Кадровско зајакнување на Одделението за компјутерски криминал и фалсификати кое непосредно работи на сузбивање и откривање на фалсификување на еврото и други странски валути и Одделението за криминалистичка техника	2007	МВР
26	Зајакнување на ИТ системите на Одделенијата од точка 25	2007/IV	МВР
27	донесување процедури за работа на Одделението за координација и спречување на измами во Секторот за јавна внатрешна финансиска контрола	2007/IV	МФ
28	Донесување Правилник за образецот и начинот на водење на евиденциите во Регистрот за откриени фалсификати на пари	2006/IV	МВР